

TEATRUL NAȚIONAL

I. d. Caragiale

HARAP ALB

de RADU ÎȚCUȘ după basmul lui
ION CREANGĂ

Spânul MIHAI MĂLAIMARE
Feciorul cel Mare RADU ÎȚCUȘ
Feciorul Mijlociu MIHAI NICULESCU
Harap Alb ADRIAN TITIENI
(student IATC)
Harapul Craiului ALEXANDRU GEORGESCU
Craiul MARIN MORARU
Fata lui Roș Împărat EUGENIA MACI

Caii { BOGDAN MUȘATESCU
SILVIA NĂSTASE
CLAUDIU BLEONT
ALEXANDRU GEORGESCU
MIHAI NICULESCU
EUGEN CRISTEA
MIHAI MĂLAIMARE
EUGENIA MACI

Calul lui Harap Alb TRAIAN STĂNESCU

Spânii { SILVIA NĂSTASE
ALEXANDRU GEORGESCU
RADU ÎȚCUȘ
BOGDAN MUȘATESCU
EUGENIA MACI

Verde Împărat MARIN MORARU

Fetele lui Verde Împărat { MIHAI NICULESCU
CLAUDIU BLEONT
SILVIA NĂSTASE
BOGDAN MUȘATESCU
EUGEN CRISTEA
ADRIAN NEGRU
ALEXANDRU GEORGESCU
RADU ÎȚCUȘ
RADU ÎȚCUȘ

Slugile lui Verde Împărat { SILVIA NĂSTASE
RADU ÎȚCUȘ
ALEXANDRU GEORGESCU

Ursul { EUGEN CRISTEA
EUGENIA MACI
SILVIA NĂSTASE
EUGEN CRISTEA
BOGDAN MUȘATESCU
ALEXANDRU GEORGESCU
MIHAI MĂLAIMARE
EUGENIA MACI
MARIN MORARU

Oameni uciși { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Cerbul { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Pasărea Măiastră { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Gerilă { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Flămânzică { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Setilă { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Ochilă { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Păsărilă { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Crăiasa furnicilor { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Roș Împărat { TRAIAN STĂNESCU
CLAUDIU BLEONT
MIHAI NICULESCU
RADU ÎȚCUȘ
TRAIAN STĂNESCU

Regia artistică GRIGORE GONȚA
Asistent regie BOGDAN MUȘATESCU
Scenografia FLORIN HARASIM
Muzica CORNELIU CEZAR
Expresie corporală și dans MIHAI MĂLAIMARE
Pregătire vocală CONSTANTIN GABOR
Regia tehnică ADRIAN NEGRU
Sufleor MARINA MARINESCU

C. Dumitrescu (șef regizorat), ing. C. Ciolac (șef serv. mecanică), ing. Vetuța Gavrilă (șef serv. electric scenă), ing. Ionel Pascu (șef serv. electronic), T. Stoichiță (șef tâmplărie), C. Alexandru (șef tapițerie), Nicolae Alexandru și Maria Gherghiță (șefi croitorie), C. Eftimie și Crețu Ion (lumini), N. Basov (sunet), N. Voicu (șef mașinist), I. Zaharacheșcu (șef cizmărie), Gh. Cursaru (șef boiangerie), A. Pinoșanu (șef mecanică), Ana Chiburu (șef atelier artă aplicată), Vladimir Antoci și Elena Ioan (peruci-machiaj), Viorel Pater și Flavia Creangă (măști); Constructorul viorii cu goarnă: Ioan Balint din Aleșd

HARAP ALB — comedie după basmul lui Ion Creangă — constituie debutul literar-dramatic interesant și de frumoasă perspectivă scenică al lui Radu Itcuș. Tânărul autor, actor al Naționalului din București, oferă spectacolului, pe care ca om de teatru îl are permanent în vedere, o materie dramatică bogată în sugestii în stare să incite creator imaginația interpreților. El face să existe convingător, irezistibil chiar, pe câțiva dintre eroii basmelor noastre cărora le prefigurează statura mitică fără a le pierde trăsăturile umane; prin ei se exprimă pe frecvențele firescului o spiritualitate proprie, evoluția lor se dovedește antrenantă, într-o continuă dinamică. Autorul cheamă la un joc în care se poate prinde oricine, nefiind oprit vreunui să fie ce este, ce a fost sau ce poate fi; un joc la capătul căruia oricine se poate simți investit cu neștiute disponibilități aduse la lumină prin această întâlnire tonifiantă cu eroii lui Creangă, ai lui Itcuș, ai noștri...

Actorul de talent și după cât se vede scriitorul înzestrat care se arată a fi Radu Itcuș a izbândit întreprinderea de loc ușoară de a transfigura dramatic un basm, capodopera unui clasic și una din cele mai strălucite creații ale epicii noastre naționale. Și a izbutit mai cu seamă prin puritatea și îndrăzneala viziunii sale tinerești asupra lui Harap Alb și a întâmplărilor legate de inițierea și devenirea eroului. Cu spiritul și înțelepciunea lui Creangă și a nea-

O INSPIRATĂ TRANSFIGURARE DRAMATICĂ

mului nostru, cu tinerețea sa liberă de prejudecăți și temeri și cu libertatea pe care o înaripează credința că are ceva de spus, autorul a scris cu originalitate o comedie de mare haz. A compus cu maturitate un joc eliberat de opreliști, joc cu tâlc, seducător pentru tineri, interesant pentru ceilalți.

Eroii sînt cei pe care-i știm, ai lui Creangă și ai noștri, la fel și faptele, dar eroii și faptele au ceva nou, acel ceva care dă personalitate transpunerii dramatice și o justifică. Spiritual, cu considerații cuceritoare prin franchețe, prin savoarea lor frustă, autorul își poartă cu fantezie eroul principal, pe calea experiențelor preținse și impuse de viață. Dar această devenire, aceste „munci” ale lui Harap Alb nu înseamnă altceva decît încercarea îndrăzneții, a hotărîrii și putinței de a înfrunța și a birui prin înțelepciune, în toate și de fiecare dată minții revenindu-i rolul determinant. Prin erou și prin faptele sale și ale celor ce-i sînt alături este elogiata capacitatea autentică a inteligenței, puterea și datoria ei de a sta împotriva forțelor negative, pe care aici le personifică — cine nu știe? — Spînul.

Sub beneficiul basmului și al libertății pe care i-o dă comedia, conflictul dramatic dobîndește o neașteptată amplexare; în înfruntarea dintre bine și rău, dintre reala valoare și impostură, dintre adevăr și minciună, în toate ipostazele, autorul nu limitează semnificațiile, lăsîndu-le

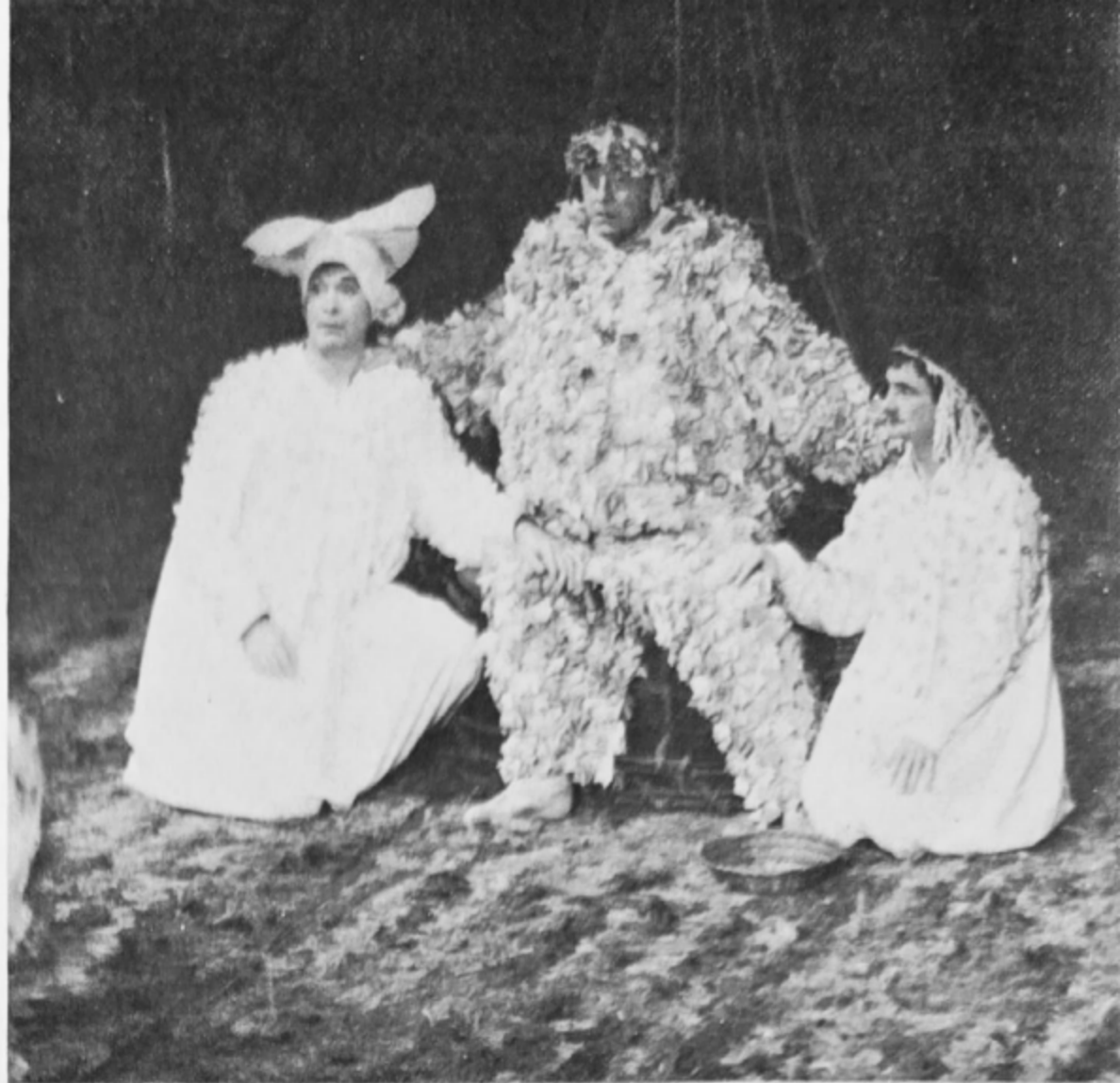
Eugen Cristea, Adrian Titieni, Alexandru Georgescu, Mihaela

Adrian Titieni și Eugenia Maci

Mălaimare, Constantin Diplan, Silvia Năstase

Mihai Niculescu, Marin Moraru, Radu Gheorghe

Adrian Titieni, Mihai Niculescu, Radu Ițcuș Mihai Mălaimare

rădăcinile adânc înfipite în înțelepciune și făcînd să înflorească zîmbetul sub cerul înaltelor aspirații. Radu Ițcuș ne cheamă la o întâlnire cu bucuria, dar și cu datoria de a trăi deplin și bărbătește, la o sărbătoare a spiritului, la un elevat colocviu pe tema existenței, mereu cu noi înțelesuri în străvechile ei adevăruri. Ne cheamă să înțelegem curajul ca o datorie și vorba de duh ca o răzbunare împotriva

prostiei, ne cere să pătrundem taina dragostei și temeiurile prieteniei, ne avertizează asupra răului, disimulat cu abilitate în abisuri de abjecție. Dar teatrul acesta ne prilejuește mai presus de toate, pătrunzător, simțămîntul stenic al capacității caracteristice omului de a fi el însuși și a birui.

Dr. VIRGIL BRĂDĂȚEANU

ECOURI

Reușita spectacolului izvorăște din bucuria jocului, a invenției teatrale, dintr-un admirabil spirit de cooperare între talente. Regăsim vocația lui Grigore Gonța de „maestru al unor ceremonii ludice”, fantezia sa neobosită, nervul său — în naturalețea și spontaneitatea reacțiilor, în ritmul mereu susținut, dar subtil-variat al spectacolului. Gonța introduce o fină distanță între trăire și reprezentare și face din aceasta o sursă de umor și ironie, o cale eficace de implicare a spectatorului. Urmărind „Harap Alb”, descoperim mai pregnant ca oricând pregătirea lui Mihai Mălaimare în domeniul expresiei corporale și dansului, iar ca interpret — talentul compoziției unor personaje în care realismul se îmbină cu fabulosul. Marin Moraru colaborează cu mai tinerii săi colegi nu numai cu folos, ci și cu vădită plăcere, conferind împăraților pe care-i interpretează haz — prin mobilitatea chipului și gesturilor sale, un comic foarte modern izvorât din felul în care modulează replicile.

Registrul poeziei se întretese în spectacolul de la Teatrul Național cu cel al comediei. Adrian Titieni, student la IATC, interpretul eroului titular, ne farmecă prin puritatea candoirii și avântului tinereții. În schimb, Radu Gheorghe și Mihai Niculescu ne amuză copios prin plăcerea travestiului, un travestiu subțire, rafinat, și prin siguranța cu care fructifică limbajul pantomimei. Regăsim în interpreta fetei lui Roș Împărat și a Păsării măiestre distincția, delicatețea și căldura Eugeniei Maci, iar în greoiul Fecior de împărat și în masivitatea plastică a Ursului — pe Radu Țcuș.

Cum spectacolul se bazează în mare măsură pe activitatea de grup, pe capacitatea acestuia de a sugera universuri umane, animale, vegetale, dimensiuni ale spațiului și timpului — se cuvine să relevăm și meritul Silviei Năstase, al lui Eugen Cristea, Traian Stănescu, Constantin Diplan, Al. Georgescu, interpreții Spînilor, Cailor, Slugilor, tovarășilor lui Harap Alb etc.

NATALIA STANCU („Scînteia”)

Un spectacol de referință. Grigore Gonța se dovedește, după părerea noastră, un profesionist serios al scenei, un director de scenă de care trebuie să ținem seama. Versul i-a împus lucrul detaliat, pînă la silabă pînă la consoană și vocală. Sensurile au fost montate și demonstrate de sute de ori. Textul apare la premieră stors de toate sensurile posibile și imposibile. (...) E o încîntare să urmărești peripețiile lui Harap Alb și al calului său înțelept și micalit prin lumea de caractere ciudate și de adversități agresive care sînt inventate parcă anume ca să-l verifice pe Făt Frumos. Mai ales că acțiunea se petrece într-un cadru scenografic de o frumusețe ireală, într-o ambianță coloristică trecînd dincolo de cartea ilustrată și figurînd esențele, simbolurile cele mai tulburătoare ale basmului. Un basm care cuprinde o în-

Se știe că basmul la în seamă împrejurările și problemele fundamentale ale vieții, definind individul, familia și anumite forme sociale; se știe că el are un caracter inițiativ, constituind examenul de înscușinare, lărie morală și vitejie al tînarului în confruntarea cu lumea; se știe că această cunoaștere a oamenilor și a universului se întîmplă la nivelul imaginației, în timpurile fiind expresia simbolică a unor procese reale; se știe că în cuprinsul basmului unde sînt posibile orice fel de metamorfoze (oamenii schimbîndu-se sub acțiunea „blestemelor” și voinței celor puternici cîi al clipei în alte ființe sau în lucruri), dominantă rămîne însușirea năzdrăvană a eroilor de a deveni în cele din urmă ceea ce înțeleg să fie; se știe că basmul răspunde unor dorințe străvechi și esențiale: triumful adevărului și binelui, anularea oricăror opreliști de spațiu și timp, liniștea țării bătrînețe, viața fără de moarte; se știe că în basm ne aflăm pe tărîmul feeriei al tuturor posibilităților, ceea ce imboldește aspirația, închipuirea, inteligența și simțul etic stimulînd energia. Și se mai știe că basmele lui Ion Creangă reprezintă o expresie a desăvîrșirii. Am ales din numeroasele pagini închinată strălucitului nostru scriitor cîteva însemnări celebre și definitorii.

GEORGE CĂLINESCU

„Despre Creangă, ca artist, sînt puține de spus. Un muzician poate imita hulețul apelor, un pictor poate zugrăvi priveștiștea, dar astea sînt succedaneu artistice, nu impresii critice. Creangă este o expresie monumentală a naturii umane în ipostaza ei istorică ce se numește poporul român, sau, mai simplu, e poporul român însuși, surprins într-un moment de genială expansiune. Ion Creangă este, de fapt, un anonim.”

POMPILIU CONSTANTINESCU

„Basmul „Harap Alb” este o sinteză a basmului nostru și cel mai frumos basm românesc, prelucrat de un artist crescut el însuși ca o forță mitică din genul subconștient al rasei. S-a spus că urieșii sînt zugrăviți, în fantasticitatea lor, cu același realism ca și țărani din Humulești; desigur, fiindcă simbolul lor acoperă intuiții ale naturii umane, caractere și adevăruri morale sau forțe ale naturii însăși: frigul, setea, foamea (Gerilă, Setilă, Flăminzilă), binele și răul (Harap Alb și Spinul), categoriile sensibilității noastre, timpul și spațiul (Ochilă și Păsări-Lăți-Lungilă) ori ispita pierzaniei (Cerbul).

Între amintirile copilăriei și povestea lui Harap-Alb este același raport de subsecvență ca între începutul și sfîrșitul vieții. Creangă nu și-a povestit maturitatea sub formă de memorial; a învăluit-o în mit și a rezumat-o într-o experiență fantastică, valabilă pentru om în genere; și el a luptat cu forțe și primejdii și nevoile, și el s-a făcut frate cu dracul, ca să treacă pînă la capăt, iar nemurirea și-a dobîndit-o din apa vie și a moarte a creației lui artistice. Filozofia surzătoare a lui Harap-Alb a fost filozofia lui pînă în pragul morții iar înțelepciunea ei a fost înțelepciunea vieții însăși, eternă și plină de umbră și lumină.”

JEAN BOUTIÈRE

„Creangă nu este nici moralist, asemenea lui Schmid, nici poet ori filozof, ca Andersen; fără să vrea este, ca frații Grimm, un folclorist. Creangă e însă înainte de toate un artist, ca Ch. Perrault. Găsim în opera celor doi povestitori aceeași reproducere a ficțiunilor vechi și a limbajului popular simplu, aceeași viață, aceeași evocare a oamenilor simpli dintr-o epocă, același spirit ales. Creangă nu se deosebește de înaintașul său decît printr-un realism ceva mai adîncit și, mai ales, prin bogata colecție de expresii, zicale și proverbe populare pe care le oferă cititorilor, culegere ce n-are echivalent după cunoștința noastră, la nici un alt povestitor european.”

Primul spectacol al piesei „Harap Alb” a avut loc la 28 mai 1983.

treagă filozofie. Nu numai o întreagă morală.

ADRIAN DOHOTARU („Flacăra”)

Reprezentarea Teatrului Național invită publicul a descifra mai adînc sensurile unui basm care i-a bucurat cîndva copilăria. (...) Radu Țcuș, actor de profesie a transpus cu o mare îndrăzneală basmul în termeni teatrali moderni. (...) Textul său mi se pare o reușită, pentru că aduce cu inteligență în replică universul românesc al poveștii și al folclorului nostru, formulîndu-l însă într-un limbaj mai cotidian, nelipsit de „parfumul” contextului ce l-a inspirat. Replica e presărată cu diverse jocuri de cuvinte, abil strecurate, actualizînd consistența încîntătoare a scrierii a lui Creangă. (...) Spectacolul — regia Grigore Gonța, scenografia Florin Harasim — atrage atenția publicului și îi cîștigă adeviziunea prin demonstrația de fantezie, prin inventivitate, prin ritm interior și o subtilă notă fantastică pornită din esența basmului și dezvoltată scenic cu talent.

ILEANA LUCACIU („Săptămîna”)

Festivalul (spectacolelor pentru copii, Focșani, martie 1984 n.n.) a reamintit că teatrele dramatice au a-și onora mai abilitînd îndatorirea de a sluji micii spectatori și anume nu cu subliteratură, în felurite adaptări mutilante ale altor produceri, ci cu lucrări special scrise, azi, și cu producții din impunătorul și perenul fond teatral românesc și străin. Harap Alb al Teatrului Național din București (care a obținut Marele Premiu al Festivalului) a fost socotit exemplar și sub raportul partiturii literare (realizate în versuri, după basmul lui Ion Creangă, de Radu Țcuș) care e o piesă, și sub raportul compoziției scenice, de factură modernă, spiritual parodistică (regia Grigore Gonța, scenografia Florin Harasim).

VALENTIN SILVESTRU („România literară”)

Născut în teatru, creat de echipa de entuziaști unită în jurul lui Grigore Gonța — realizatorii „Fetei din Andros” —, „Harap Alb” este un spectacol vesel, modern, plin de tinerețe și fantezie, un spectacol pentru toate vîrstele, pentru că fiecare, în parte, descoperă o latură, un sens sau un aspect ce răspunde dorințelor și aspirațiilor sale. Cert, „Harap Alb” de la Naționalul bucureștean a fost un exemplu admirabil de îmbinare a funcției educative cu cea estetică într-un spectacol pentru copii, de legătură între tradiție și modernitate. (...) Radu Țcuș a lăsat loc imens jocului și fanteziei, iar interpreții — în frunte cu Marin Moraru, Radu Gheorghe, Mihai Niculescu, Mihai Mălaimare, — au îmbogățit fiecare moment cu dragostea de viață și bucuria jocului. Li s-au asociat și scenograful și compozitorul pentru că este greu de vorbit despre acest spectacol fără costumele năstrușnice și decorul ingenios propuse de Florin Harasim sau fără melodiile lui Corneliu Cezar.

ILEANA BERLOGEA („România liberă”)